

v. universiteto atskaitymu parengimui
2009. 01. 25

Lietuvos tūkstantmečio minėjimo programos projekte viena svarbiausių prioritetinių projektų laikytinų krypčių yra rėmimas tų leidinių, kurie turi tikslą "sustiprinti istorinę ir pilietinę Lietuvos visuomenės savivoką (ir savimonę-A.S.), ugdyti šiuolaikinę lietuvių tapatybę". O šito pasiekti, mano galva, bus galima tik tada, kai į šį savimonės ugdymo darbą ir procesą įsitrauks didelė visuomenės (ypač inteligentijos) dalis. Labai svarbu sužadinti platų visos šalies pažinimo troškinimą. Juk nėra jokia paslaptis, kad patriotizmas prasideda nuo savojo (gimtojo) miesto ar miestelio, kaimo ar bažnytkaimio (parapijos) pažinimo ir jo vertės suvokimo, o toliau jau nuo visos gimtosios šalies istorijos, tradicijų ir papročių žinojimo (ir ne tik žinojimo, bet ir jų ugdymo). Bene geriausiai šito pasiekti gali Lietuvos kraštotyrai atsidavę žmonės.

Vilniaus universiteto kraštotyriminkų klubas "Ramuva" ir leidykla "Versmė" numatė Lietuvos tūkstantmečio garbei parengti ir išleisti maždaug pusę šimto įvairių Lietuvos vietovių (buv. valsčių) monografijų. Praktiškai, išleidus šias monografijas, jos apimtų visą Lietuvą ir būtų puiki dovana Lietuvos žmonėms, ypač jaunimui, kuris nerės žinoti kaip gyveno tėvai ir protėviai.

Šiuose, sakyčiau unikaliuose leidiniuose (dalis jų jau išleista, pvz. "Obeliai. Kriaunos.", "Žagarė" ir kt.), yra nagrinėjama tos ar kitos vietovės gauta, istorija, rezistencinė kova (partizaninis judėjimas), žmonių likimai ir tragedijos (trėmtys), švietimas (mokyklų istorijos) ir daugelis kitų aktualių ir svarbių temų. Šiam atsakingam ir sudėtingam darbui, monografijų rengimui spaudai sėkmingai vadovauja ilgametis ir patyręs kraštotyriminkas, Vilniaus universiteto dėstytojas, dr. J. Basanavičiaus premijos laureatas Venantas Mačiekus. Jis ir daugelio čia paminėtų ir nepaminėtų monografijų straipsnių autorius. Todėl jo pasiūžimą tęsti sėkmingai pradėtą darbą reikėtų visokiomis priemonėmis remti ir skatinti.

Tokiam išties dideliame ir reikšmingame darbe (parengti ir išleisti minėtas monografijas) būtina reikalinga ir finansinė parama. Mūsų supratimu, tokia solidžią paramą galėtų suteikti tik Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija, įtraukdama minėtą reikšmingą sumanymą į Lietuvos tūkstantmečio minėjimo programą.

Tikimės, kad mūsų pasiūlymas bus išgirstas ir suprastas.

Su aukšta pagarba

Antanas Stėvinskas

Vilnius, 1999 01 21

